

DATOS IDENTIFICATIVOS

Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta

Materia	Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta			
Código	V51G110V01402			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Criado del Rey Morante, Julia			
Profesorado	Criado del Rey Morante, Julia			
Correo-e	julia.criadorey@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia aborda as principais dificultades nos trastornos do desenvolvemento e da conduta durante a etapa infantil. Trátase de que o alumno coñeza os principais trastornos do desenvolvemento no neno, os principais trastornos da conduta, a súa clasificación, as súas características e implicacións educativas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.

B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
C16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
C59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Compromiso ético
D16	Adaptación a novas situacións
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1/ Coñecer os trastornos do desenvolvemento e a conduta máis comúns na infancia que poidan interferir no desenvolvemento normal do neno	A1	B10	C4	D1
	A2	B11	C16	D8
	A3		C17	D9
	A4		C22	D16
	A5		C23	
			C24	

2/ Previr e tratar estas desordes desde a infancia para favorecer o seu desenvolvemento integral	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B8 B9 B10 B11	C5 C15 C16 C17 C19 C20 C21 C22 C24 C32 C59 C60	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D11 D14
3/ Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B9 B11 B12	C21 C22 C59	D8 D11
4/ Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais.	A1 A2 A3 A4 A5	B5 B12	C13 C15 C29 C32 C40 C65	D2 D9 D14 D16
5/ Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B8	C4 C5 C19 C22	D8 D9 D11 D14 D16 D21
6/ Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	A1 A2 A3 A4 A5	B9 B11	C19	D2 D6 D8 D9 D16 D21
7/ Traballar as habilidades nas relacións interpersoais	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B10	C21 C32 C60	D6 D11 D14 D16
8/ Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias Adaptación a novas situacións	A1 A2 A3 A4 A5	B10	C22 C32	D3 D6 D7 D11

Contidos

Tema

1. Marcos e concepcións teóricas referentes aos trastornos do desenvolvemento e da conduta en educación infantil.

2. Identificación dos trastornos do desenvolvemento na etapa de educación infantil

- 2.1. Alumnos con discapacidade visual: intervención educativa e adaptacións curriculares.
2.2. Alumnos con discapacidade auditiva: intervención educativa e adaptacións educativas
2.3. Alumnos con discapacidade intelectual: características do seu desenvolvemento. Principios xerais e criterios para adaptar o currículo
2.4. Os alumnos con discapacidade motora.

- Barreiras de acceso ao currículo
- Criterios para a adaptación curricular
- Sistemas de comunicación alternativa

2.5. O autismo e as alteracións da comunicación na infancia. Intervención Educativa

2.6. Alumnos con altas capacidades intelectuais

3. Intervención psicoeducativa nos trastornos do desenvolvemento durante a educación infantil.

4. Identificación dos trastornos de conduta na etapa de infantil.

- 4.1. Criterios de definición
 4.2. Alteracións comportamentais e da conduta
 - Trastornos por déficit de atención e comportamentais perturbador.
 - A agresividade
 - Trastornos do sono
 - Trastornos da eliminación
 - Trastornos da inxestión e da conduta alimentaria da infancia
 - Trastornos relacionados coa ansiedade
 - Trastornos do estado de ánimo

5. Prevención e intervención psicoeducativa nos trastornos de conduta durante a educación infantil.

- 5.1. Prevención
 5.2. Intervención educativa
 5.3. Programas de tratamento individual

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	16	8	24
Presentación	10	10	20
Traballo tutelado	10	20	30
Seminario	2	1	3
Aprendizaxe-servizo	10	20	30
Traballo	10	25	35
Exame de preguntas obxectivas	2	2	4
Cartafol/dossier	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado. Inclúe as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.
Presentación	Exposición por parte do alumno ante o docente e o grupo de clase dun tema asignado polo profesor con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Traballo tutelado	Preparación de ensaios sobre a materia que inclúen a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción etc.
Seminario	Entrevistas que o alumno manteñen co profesor da materia para asesoramento e desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Aprendizaxe-servizo	Realización de actividades que permiten a cooperación de varias materias e enfrontan aos alumnos/*as, traballando en equipo, a problemas abertos. Permiten adestrar, entre outras, as capacidades de aprendizaxe en cooperación, de liderado, de organización, de comunicación e de fortalecemento das relacións persoais.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Proporcionáeselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, *tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico) sobre cuestións propostas en seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia.As *tutorías académicas terán lugar no despacho A.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Aprendizaxe-servizo	Elaboración de un proxecto de ocio para educación especial en grupos de catro y su puesta en práctica.	25 A2	B2 C5 D1 B3 C13 D2 B11 C15 D3 C17 D6 C20 D7 C21 D8 C22 D9 C23 D11 C24 D14 C40 D16 D21

Traballo	Traballo en grupo sobre unha discapacidade, visita a centro e recursos didácticos aplicados	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B11	C5 C16 C17 C19 C21 C32 C59 C60	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D11 D14 D16
Exame de preguntas obxectivas	Exame presencial tipo test.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12	C4 C5 C15 C16 C17 C19 C21 C22 C23 C24 C32 C59 C60	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D11 D14 D16
Cartafol/dossier	Nel deberase recoller a información dos traballos de investigación do resto dos seus compañeiros.	10	A1 A2 A3 A4 A5			D1 D2 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe.

En liñas xerais procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de **AVALIACIÓN CONTINUA** será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido no artigo 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado, plagiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Para os traballos e entregas propostas daranse datas de entrega inamovibles en caso de non ser entregadas avaliaranse cun 0.

Cada falta de ortografía descontará 0,25 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora.

O alumnado repetidor deberá acollerse aos criterios de avaliación da guía docente vixente neste curso, non se gardarán notas de cursos anteriores.

As titorías da materia terán lugar no despacho A en o horario indicado na porta ao longo do curso 23/24.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Marchesi, A., Coll, C. y Palacios, J., **Desarrollo psicológico y educación, volumen 3. Trastornos del desarrollo y necesidades educativas especiales.**, Alianza Editorial, 2002

Bibliografía Complementaria

Buendía, J., **Psicopatología en niños y Adolescentes. Desarrollos Actuales.**, Pirámide, 2004

Caballo, V. E., y Simon, M.A., **Manual de Psicología Clínica infantil y del adolescente.**, Pirámide, 2005

Cornago, A., **Manual del Juego para niños con Autismo. Del cucutras al juego simbólico.**, Psycom, 2005

cornago, A., **Manual de Teoría de la Mente para niños con Autismo. Las personas percibimos, sentimos, pensamos o creemos distinto.**, Psycom, 2013

Giménez-Dasi, M., y Mariscal, S., **Psicología del Desarrollo. Desde el nacimiento a la primera infancia.**, McGraw Hill, 2008

González, R., **Psicopatología del niño y del adoescesnte.**, Pirámide, 2003

González E., **Necesidades Educativas Especiales.**, CSS, 2007

Gutierrez, J.R., y Rey F., **Planificación terapéutica de los trastornos psiquiátricos del niño y del adolescente.**, Smitkline-Beecham, 2000

Labrador, J. et al., **Manual de Técnicas de Modificación y Terapia de Conducta.**, Pirámide, 2004

Lemos, S., **Psicopatología General.**, Síntesis, 2000

Mardomingo, M.J., **Psiquiatría para Padres y Educadores.**, Narcea, 2002

Méndez, F.X., y Maciá, D., **Modificación de conducta con niños y adolescentes. Libro de Casos.**, Pirámide, 2002

Pérez Álvarez, M., **Guía de Tratamientos Psicológicos Eficaces** Tomo III. **Infancia y Adolescencia.**, Pirámide, 2003

Rodríguez Sacristán, S., **Psicopatología Infantil Básica**, Pirámide, 2002

Trianes, M.V. y Gallardo, J.A. (coord.), **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares.**, Pirámide, 2004

<http://www.portaldidactico.org>,

<http://www.brujulaeducativa.com/>,

<http://www.orientaeduc.com/>,

<http://www.riojainternet.com/garantiasocial/recursos/tutoria/> <http://www.jccm.es/educacion/orientaci>,

---

http://www.cnice.mecd.es/recursos2/atencion_diversidad/06_00.htm - <http://www.educaweb.com/>,

---

<http://www.orientared.com/>,

<http://www.cnice.mecd.es/>,

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá/V51G110V01304

Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/V51G110V01305

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/V51G110V01205

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

Outros comentarios

1/ Asistencia continuada a clase.

2/ Dominio da informática a nivel de usuario (tratamento de textos, bases de datos, programa de presentacións, correo electrónico e internet.

3/ Actitude favorable e receptiva cara á aprendizaxe.
